

Debabarreneko Garapen Agentzia

Debabarreneko Plan Estrategikoa 2030

Egoeraren diagnostikoa

Dokumentu hau Debegesak eta Zabala Consulting-ek egin dute, eta alkateen eta eskualdeko pertsona eta erakunde erreferenteen ekarpenak biltzen ditu. 2023ko maiatzaren 22an Administrazio Kontseiluak onartutako Debarreneko Plan Estrategikoa egiteko balio izan duen dokumentua da.

Índice

Índice	2
1. Debabarreneko eskualdearen egoeraren diagnostikoa	3
2. Eskualdearen ezaugarriak	4
2.1. Demografia- eta lurralde-magnitudo nagusiak	4
1.2 Hiri-egitura eta azpiegiturak	6
1.3 Jarduera ekonomikoa eta lan-merkatua	9
1.4 Bizi-kalitatea eta gizarte-koherencia	12
1.5 Garapen Jasangarria	14
3. Joerak eta transformazio-elementuak	16
2. Debabarreneko egoeraren diagnostikoaren berrikustea eta egindako ekarpenak (AMIA)	17
2.1 Lan-saioak	18

1. Debabarreneko eskualdearen egoeraren diagnostikoa

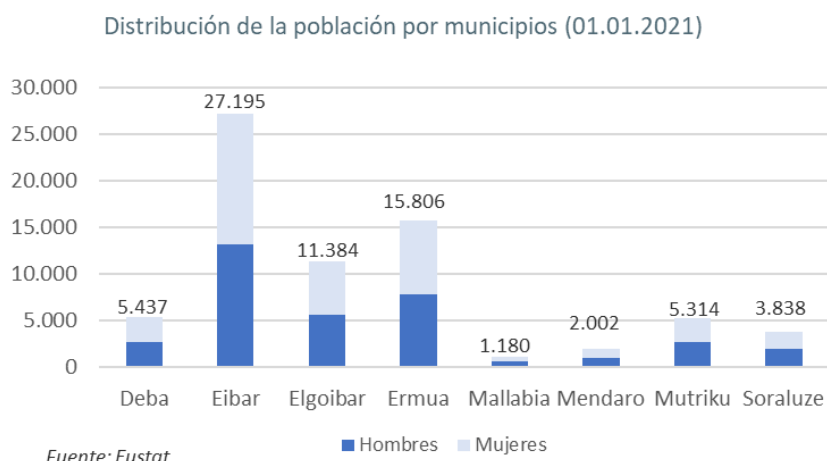
2. Eskualdearen ezaugarriak

2.1. Demografia- eta lurralde magnitude nagusiak

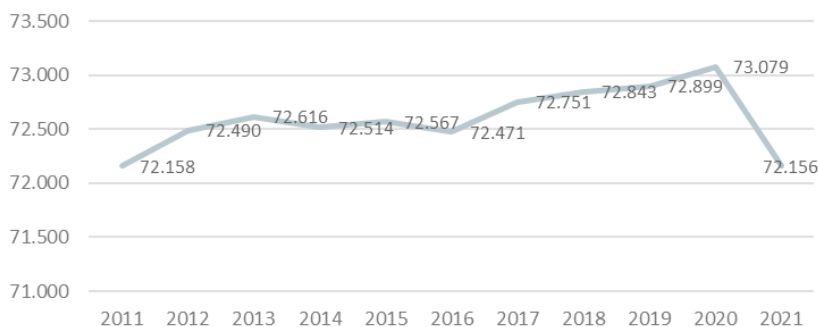
Debabarrena eskualdea Gipuzkoako ipar-mendebaldean dago, Deba ibaiaren arroaren behealdean, eta Euskal Autonomia Erkidegoko hirigune nagusien artean. 8 udalerrik osatzen dute; horietako 6 Gipuzkoako lurralde historikokoak dira (Deba, Eibar, Elgoibar, Mendaro, Mutriku eta Soraluze) eta 2 Bizkaikoak (Mallabia eta Ermua).

Guztira 72.156 biztanle bizi dira (2021eko datuen arabera), eta % 37 Eibarren. Ermua eta Elgoibar dira biztanle-dentsitate handiena dutenak Eibar eta biztanleen % 38 osatzen dute bien artean. Gainerako %25a beste 5 udalerrien artean banatzen da. Biztanleriaren sexuaren arabera banaketa orekatua da udalerririk guztietan (%49 gizonak eta %51 emakumeak).

Biztanleriak azken hamarkadan izan duen bilakaerari dagokionez, pixkanaka biztanleria eskualdean galtzen ari dela ikus daiteke, eta azken urteetan pixka bat berreskuratu da. Biztanleria gutxitzeak batez ere udalerririk batzuei eragiten die, hala nola Ermuari eta Soraluzeri. Aitzitik, Mutriku, kasu batzuetan, biztanleria handitu egin da.

Evolución de la población de Debarrena (2011-2021)

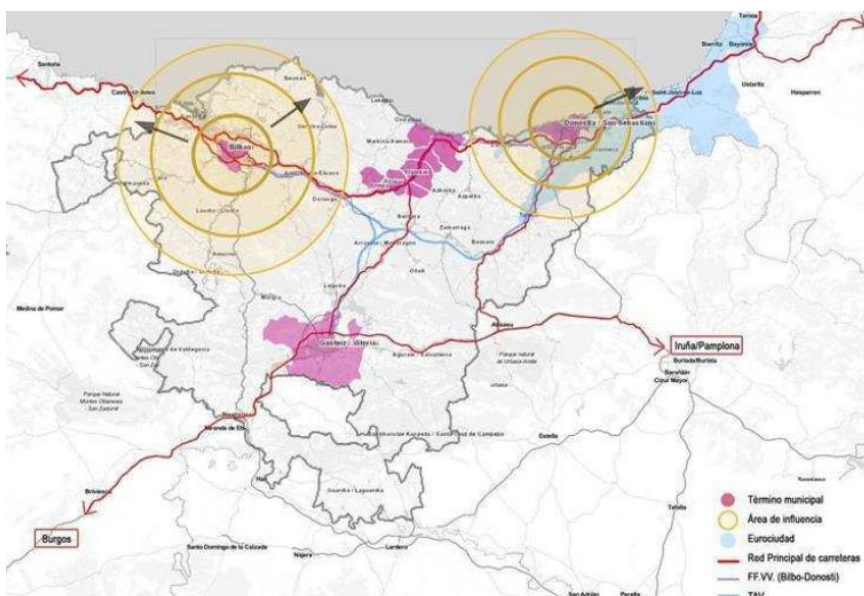
Fuente: Eustat

Debarrenaren kokapenak, EAEko erdialdean, Bilbo, Donostia eta Gasteiz sortu dituzten metropolien garapen-eredutik urruntzea ekarri du eta horrek dakarren hiri-garapeneko estrategiekin eta metropoli-politikekin.

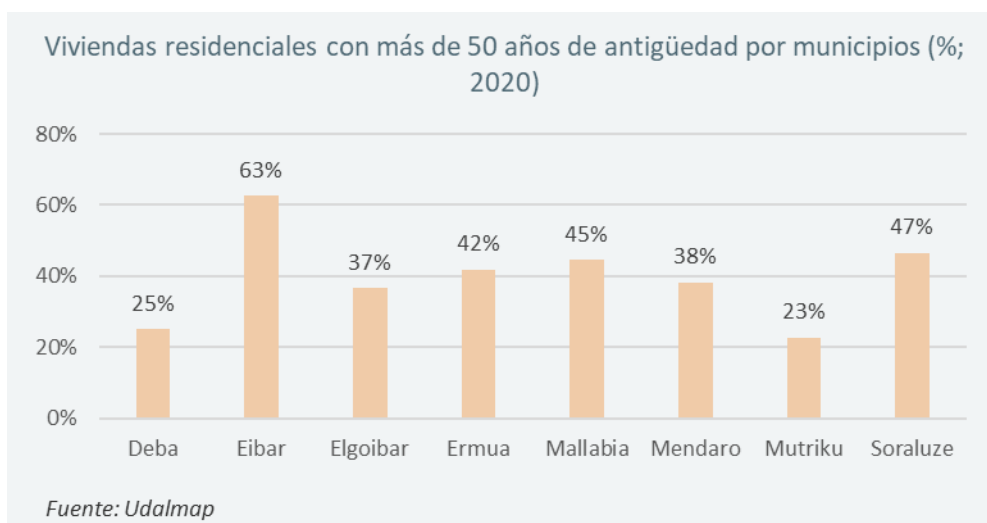
Hiri-garapenaren eredu hori hiriburuetara zuzendutako errealitate ekonomikoan islatzen da, inbertsioari, egoitzari eta garapenari dagokienez erakarpen-poloak eratu baitituzte, eta, horren ondorioz, desoreka sortzen da beste eskualde batzuetara, hala nola Debarrenera.

Errepide bidezko komunikazioei dagokienez, AP8 eta AP1 errepideek zeharkatzen dute eskualdea, eta horrek sarbidea eta mugikortasuna errazten ditu. Kontuan hartu behar da edukiera handiko eta bidesaririk gabeko N-I errepidea hurbil dagoela eta Donostia ingurura erakartzeko elementu bat dela, eta horrek lehen aipatutako fenomenoak areagotzen ditu.

Eskualdeak euskal hiriburuaren aurrean duen kokapena

1.2 Hiri-egitura eta azpiegiturak

Hiri-egituraren ikuspegitik, udalerrien orografiaren eta konfigurazioaren ondorioz, hiri-ingurune ez oso atsegina garatu da, hirigune kongestionatu eta zahartuak, etxebizitza-dentsitate handia eta hirigunean industria-eraikin asko dituen.

Horri gehitu behar zaizkio zenbait kaletako eta goiko auzoetako irisgarritasun-arazoak, garraio pribatuaren erabilera nagusia eta aparkalekurik eza. Halaber, erabiltzen ez diren erabilera industrialeko eraikinak daude hiriguneetan, batez ere Eibar eta Soraluzen, hiriguneetan poluituta egon daitekeen azalera handiarekin eta hiri-espazio berde urriekin.

Debarrenak zahartutako parke eraikia du, eta bertan etxebizitzaren zati handi bat 50 urtera iritsi da edo handik hurbil dago. Eibarko udalerria nabarmentzen da; etxebizitzaren %63 50 urtetik gorakoak dira, eta EAEko batezbestekoa %35 da.

Industria-azpiegituren kasuan, industria-lurzoruaren egoerari buruzko arazoak nabarmentzen dira. Debarrenean "hondatu" inbentariatutako industria-lurzoruen azalera 145.86 Ha-koa da, hau da, eskualdean garatutako industria-lurzoru guztien %58,35 (Gipuzkoako Foru Aldundiaren datuak 2021). Kopuru horrek agerian uzten du zein den erabiltzen ez den lurzoru industrialaren arazoa, eta alde handia dagoela bai Gipuzkoa osoko batez besteko ehunekoarekin (%22,21) bai gainerako eskualdeetakoekin.

Errealitate horren ondorioz, eraikina osorik zaharberritu behar dira, eta auzo ahuletan esku-hartzeari eman zaio lehentasuna, batez ere eskualdeko udalerrit batzuetan (Soraluze da kasurik esanguratsuen). Eusko Jaurlaritzak eskualdeko zenbait eremu Birgaitze Integratuko Eremu izendatu ditu (5 hirigune historiko eta 7 eremu degradatu), eta horrek indartu eta osatu egiten ditu "EAEko parke eraikia berritzeko esku-hartzeko beharren 2011ko Diagnostikoak" (Tecnaliak, UPMk eta EHUK egina) identifikatutako lehentasunezko leheneratze-eremuak.

Eusko Jaurlaritzak deklaraturako birgaitze integratuko eremuak

AREAS DE REHABILITACION INTEGRADA DE DEBABARRENA		
Area Degradatua (AD)		ETXEBIZITZAK
Soraluze-Placencia de Las Armas	Asilo-Atxuri-Zubia	851
	Loralde	29
	Ezozia-Gabolatz-Arraikua	480
Elgoibar	Olasogain	156
	Alzola	65
Ermua	Vías Rodadas y de Ferrocarril	287
	San Lorenzo	886
KASKO HISTORIKOAK (A.R.I.s)		ETXEBIZITZAK
Mutriku		544
Ermua		-
Deba		793
Itziar		54
Soraluze		191
ETXEBIZITZAK GUZTIRA		4.336

Iturria: Debegesa

2011Eko EAE-KO PARKE ERAIKIA BERRITZEKO ESKU-HARTZE BEHARREN DIAGNOSTIKO-LANEAN ESKU HARTU BEHAR DUTEN ARLOAK

ÁREA ¹	UDALERRIA	ÁREA ¹	UDALERRIA
Amaña	Eibar	Olasogain	Elgoibar
Arragueta		San Pedro	
Jardines		Urasandi	
Legarre		Casco histórico	Ermua
Matsaria		Grupo San Ignacio	
Mogel		Okinzuri	
Murrategi		Ongarai	
San Cristobal		Santa Ana	
Txonta		Esozia-Gaboratz-Arraikua	Soraluze
Urki		Loralde	

Iturria: Debegesa

¹ Errolda-sail bati edo gehiagori dagozkio eremuak, hala nola Eibarko 24 errolda-saili, 13k esku-hartze motaren bat beharko lukete (oso handia edo beharrezkoa), Elgoibarren 10 sekzio 6, Soraluzen 3 sekzio 2 eta Ermuan 11 sekzio 7.

Debabarrena ondo komunikatuta eta lotuta dago garraio-azpiegiturei dagokienez, bai errepidez bai trenbidez, eta eskualdeko udalerrri gehienen arteko lotura-bidea da. Mutriku eta Soraluze izan ezik, ez baitute trenbide-konexiorik, eta N-634 errepidearen ardatzetik kanpo daude; horrek zaildu egiten du eskualdearekin garraio publikoan lotzea. Oro har, komunikatzeko erraztasun horiek izan arren, garraio publikoko zerbitzuak eta mugikortasun iraunkorra (azpiegitura berderik ez izatea) hobetzeko premia batzuk hauteman dira, eta horrek eskualdeko konektibitate orokorra hobetzea ekarriko luke.

Hiri mailan, bide-azpiegiturak hiri-sarea zatitzen dute eta kutsadura akustikoa eta atmosferikoa sortzen da. Udalerrri barruko oinezkoen mugikortasuna eta udalerrien arteko oinezkoentzako loturak hobetu egin dira azken urteotan, eta hobetzeko bidean daude oraindik. Ermuaren eta Eibarren arteko oinezkoentzako lotura da hobetzeko premia horren adibide garbia dira. Joera hori bera aplikatzen zaio autobus bidezko garraioari, batez ere hiriburuekiko komunikazioari.

Bizikleta bidezko mugikortasunari dagokionez, azpiegiturak urriak dira, bai udalerrien arteko loturarako, bai horien barruan. Elgoibar, Ermua eta Soraluze herrien eta Debagoienaren (Oñati-Eskoriatza-Antzuola) arteko lotura falta nabarmendu da. Hiriguneetan joan-etorria segurua eta eraginkorra izateko azpiegiturarik ez dago, tarte gutxi eta loturarik gabeak baitaude. Bestalde, hiriguneak ez daude hurbileko ingurune naturalarekin lotuta.

		
<p>Errepide bidezko zirkulazio bide nagusiak (eskualdeko eta tokiko errepideen sareaz gain):</p> <ul style="list-style-type: none"> • AP-8 autobidea (Bilbao-Behobia) (bidesaria) • AP-1 autobidea (Eibar-Gasteiz) (bidesaria) • N-634 errepide nazionala (Irun -Tuy) • GI-627 eskualdeko errepidea (bailara erabiltzen du Araban sartzeko) 	<p>Trenbide-lotura nagusiak: Bilbo eta Donostia lotzen dituen Euskotrenen linea Ermutik, Debatik, Mendarotik, Elgoibarretik eta Eibartik igarotzen da, eta Ermua eta Eibar arteko hiri-unitaterako aldiriko trena da.</p>	<p>Debako eta Mutriku kirol-portuak daude, baina ez dira ez merkantziak ez bidaiariak garraiatzeko erabiltzen.</p>

1.3 Jarduera ekonomikoa eta lan-merkatua

Industrializazio-maila handia izan da Debabarreneko eskualdeak historian zehar, izan ere, gaur egun ezagutzen dugun bezalako ekonomiaren eragile nagusietako bat izan da. Tradizio hori, batez ere, ingurunearen bilakaerak aldatu du, baita 2008ko krisiak eta Covid-19ak sortutakoak ere, eta eskualdeko adierazle ekonomiko nagusiei eragin die.

Jarduera ekonomikoaren adierazle nagusia, BPG eta per capita BPG eskuineko taulan ikus daitezke. Datu adierazgarria da hirugarren zutabearen ageri den indizea, non Gipuzkoako eta Euskadiko per capita BPGa Debabarrenarekin alderatzen baita. Datu konparatibo horretan ikus daitekeenez, azken hori batez bestekoaren azpitik dago, bai lurralde historikoarena, bai Euskal Autonomia Erkidegoarena, % 93koa baita.

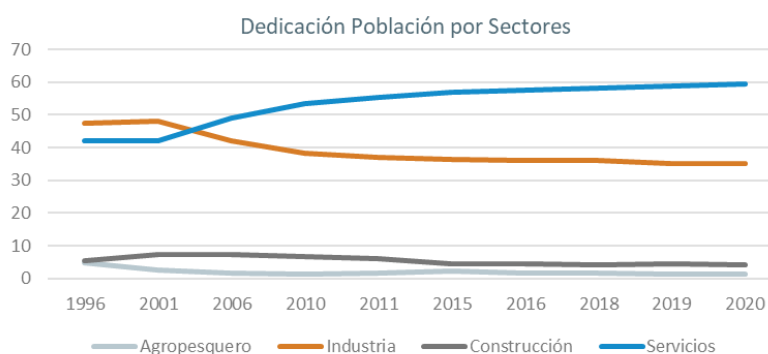
Gaur egun, langabezia-tasa %10,4koa da Debabarrenean; datu hori Gipuzkoak emandakoa baino handiagoa da, baina EAEkoa baino txikiagoa/antzekoa.

Biztanleen dedikazioari dagokionez, ikus daiteke duela urte batzuk industria-sektorea nagusitu zela, eta, pixkanaka, zerbitzu-sektorean lekua galdu zuela. Azken urte hauetan, ordea, gero eta handiagoa izan da aldea azken sektore horren alde.

Producto interior bruto (PIB). Precios corrientes. 2019

	PIB (miles €)	PIB per cápita (€)	Indice (C.A. de Euskadi=100)
C.A. de Euskadi	79.537.107	36.254	100
Territorios Históricos			
Gipuzkoa	26.731.810	37.188	103
Comarcas			
Debabarrena / Bajo Deba*	1.881.685	33.735	93
Municipios			
Deba	241.026	44.233	122
Eibar	757.304	27.680	76
Elgoibar	541.268	46.810	129
Ermua	364.375	22.732	63
Mallabia	176.178	149.051	411
Mendaro	160.790	75.595	209
Mutriku	90.523	17.003	47
Soraluze-Placencia de las Armas	90.774	22.946	63

Fuente: Lanbide (Debabarrena no incluye en este caso los municipios bizkaínos)

Fuente: Lanbide

Industria-sektoreari dagokionez, lehenengo grafikoan ikus dezakegunez, 2009tik Debabarreneko Eskualdeak 190 industria-empresa galdu ditu, hau da, Gipuzkoa osoan

denboraldi horretarako (Debabarrena Gipuzkoa) galdutako industria-enpresen ia laurdena.

2009. urteaz geroztik, eskualdeko enpleguaren suntsipena %14koa izan da, Gipuzkoari dagokion %10arekin alderatuta; beraz, %14 hori probintzian galdutako enplegu guztien %18,4 da.

Zerbitzuen sektoreari nabarmen eragiten dio enpleguaren galerak, eta 707 establezimendu galdu dira (%16,5) 2009tik. Azken urteetan, 2009an zeuden merkataritza-, garraio- eta ostalaritza-establezimenduen laurdena baino gehiago desagertu dira.

Debabarrena eskualdeak ikastetxe aukera ugari ditu: Lanbide Heziketako 8 zentro, bi unibertsitate ditu. Aukera hauek herritarrak prestakuntza-egitura "indartsuaz" eta aukera-aniztasunez hornituko ditu. Armeria eskola, Gipuzkoako Ingeniaritza Eskola, Eibarko atalean - UPV/EHU, CIFP MEKA, - IMH Campus, Mutrikuko Institutua, IES UNI Eibar-Ermua, Kardala LHII, CFPB Eibar (Azitain), CFPB Ermua-Mallabia.

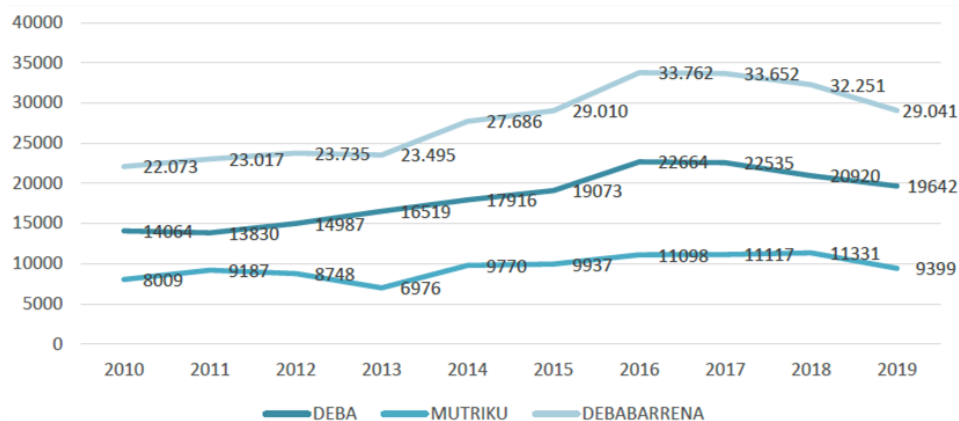
Eskualdeko berrikuntzari dagokionez, 2006az geroztik, berrikuntzaren aldeko apustu handia egin da; izan ere, 47,9 milioi euroko inbertsioa egin da (EAEko inbertsioaren %2,6 eta Gipuzkoakoaren %7,8), eta 65,1 milioi eurokoa (%35eko igoera). Horrez gain, Debabarrenean hiru zentro teknologiko identifikatu dira: IK4 TEKNIKER, IK4 IDEKO eta TK-gune, eta hainbat inkubagailu (Izarra Centre zentroa, Eibargunea, etab.). Aurten, I+G+Brako laguntzak eta energia-trantsizioari laguntzeko laguntzak Eusko Jaurlaritzaren ETEentzako laguntza-programen %70 baino gehiago dira.

Turismoaren sektoreari dagokionez, askotariko eskaintza turistikoa dugu: turismo gastronomikoa, kultura-turismoa, natur turismoa (geologikoa eta ekoturismoa), MICE, industria... Turismo alorreko bereizgarrietako bat Euskal Kostaldeko Geoparkea da, Deba, Mutriku eta Zumaiako udalerriak osatzen dute Geoparkea. Kasu honetan, Deba eta Mutriku Debabarrena eskualdean daude. Geoparkeak garrantzi handia du EAEko turismoan.

Beheko taulan ikus daitekeenez, joera positiboa izan du turisten etorrerak. Joera hori jaitsi egin da azken urteotan, baina, bestalde, atzerriko bisitarien kopuruak ere gora egin du, %15 hain zuzen 2010etik.

Besteak beste, turistak hartzeko ostatu-eskaintzari dagokionez, aipatu behar da Debabarrenean eskaintzen diren ostatu-plazen %50 kostaldean dauden 5 kanpinek osatzen dutela; ostatu-eskaintzaren %90, berriz, eskualdearen barruan dago. Kostaldeko herrietako hiriguneetako eskaintza oso eskasa da, Mutrikuko hiriguneak ez baitu ostatu-eskaintzarik eta Debako hiriguneak ez baitu pentsiorik.

Bisitariak guztira (bertakoak kontuan hartu gabe)

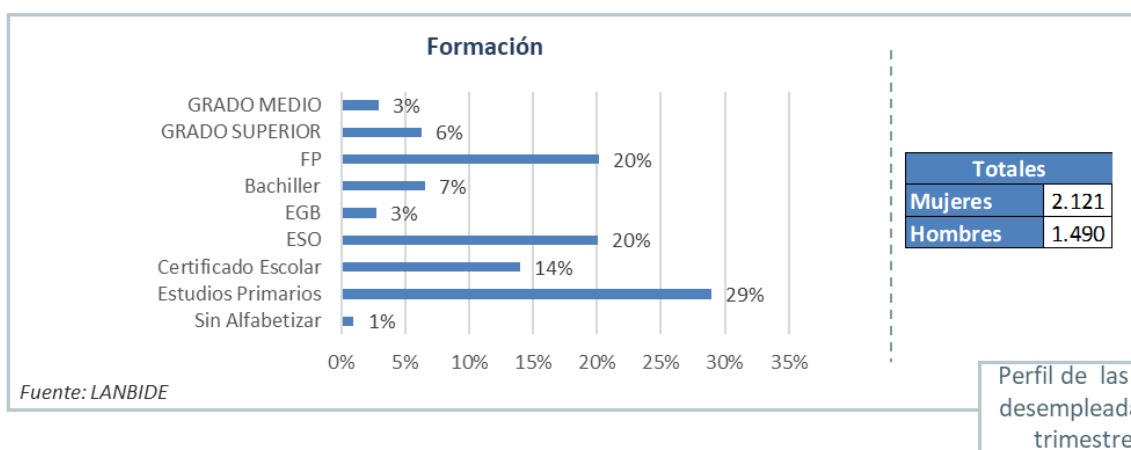

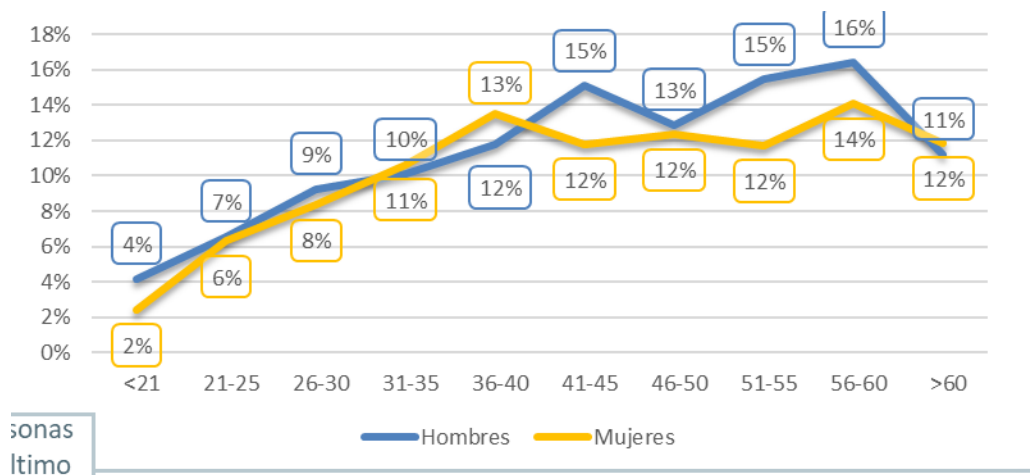
	GASTO INTERNO EN I+D			PERSONAL EDP	
	% PIB (p)	TOTAL (2)	%	TOTAL	%
C.A. de Euskadi	2,08	1.490.038	100	19.511	100
Debarrena / Bajo Deba	4,38	73.828	5	938	4,9

Debarreneko jarduera ekintzaileari dagokionez, ikusi ahal izan da 257 enpresari eman zaiela alta, eta 532 enplegu sortu direla, nahiz eta lehenago aipatutako enplegu-galera 2021ean 290 enpresak eta 649 langilek izan duten.

Pertsona autonomoen kopuruari dagokionez (ekintzailetzari buruzko adierazlea), Debarrenean 5.254 gehiago dira 2021ean. Euskal Autonomia Erkidegoko gainerako eskualdeekin alderatuz gero, datu horiek baino handixeagoa da, baina Gipuzkoatik behera.

Benetako pobrezia-tasa %8,2koa da eskualdean, eta mantentze-pobrezia %10,3koa (Deb-Gipuzkoaren 2020ko datuak, Eusko Jaurlaritzaren bi urtez behingo pobrezia-inkestaren arabera).

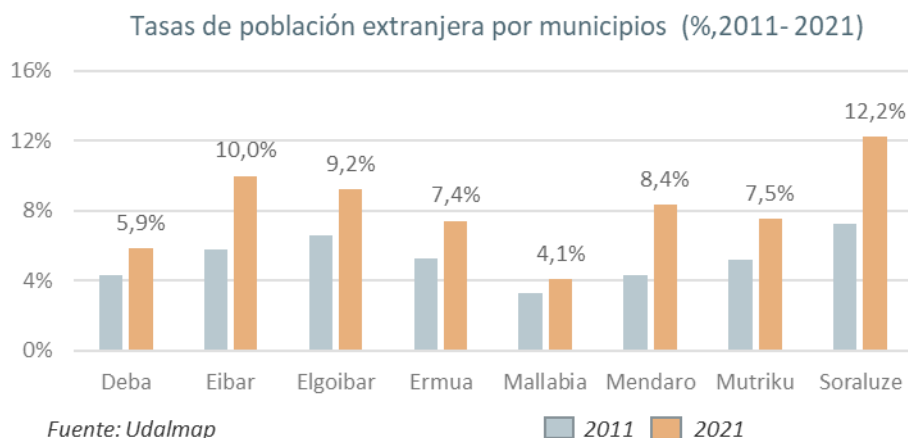

1.4 Bizi-kalitatea eta gizarte-kohesioa

Eskualdearen gizarte-dimentsioa aztertuz gero, Debabarrenak ingurunearekiko nolabaiteko desabantaila du, faktore hauek direla medio: biztanleriaren galera, zahartzea, langabezia-maila eta pobrezia-tasaren igoera.

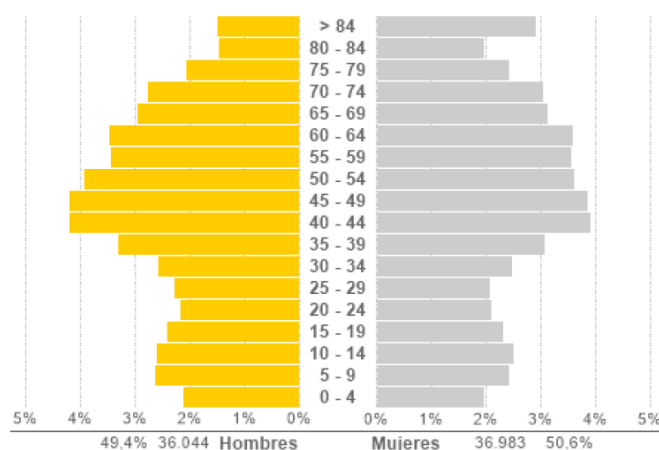
Esan bezala, azken hamarkadan biztanleria pixkanaka galdu da, eta 2019an eta 2020an pixka bat gora egin badu ere, 2021ean behera egin du berriro. Bestalde, azken hamarkadan, jaiotza-tasa gordina ia erdira jaitsi da, eta %6,15ean geratu da 2020an (azken datu hori eskuragarri dago Udalmap-en). Jaitsiera hori nabarmenagoa izan da udalerrri batzuetan, hala nola Mendaron, Soraluzen eta Mallabian.

Bestalde, atzerriko biztanleriak pisua hartu du azken urteotan, hau da, 2021ean %8,1, eskualdeko biztanleria osoari dagokionez, eta neurri batean, bertako biztanleen galera konpentsatu du. Soraluze, Eibar eta Elgoibar bezalako udalerrri batzuetan, atzerriarren tasak bereziki handiak dira.

Debabarrenak biztanleriaren zahartze-prozesu garrantzitsua du, eta biztanleriaren %25ek 65 urte edo gehiago ditu (2021). Zahartze-tasa hori Gipuzkoakoa (%22), Bizkaikoa (%23) eta Euskadikoa (%22,5) baino handiagoa da. Adin-piramideak, halaber, prozesu horrek, jaiotza-tasa txikiarekin batera, belaunaldi-aldaketarako eta lan-merkatutarako ekarriko dituen zailtasunak islatzen ditu.

Debabarreneko biztanleriaren adin-piramidea (2020)

Debabarrena da Covid-19k sortutako krisi sozioekonomikoaren ondorioak gehien jasan dituen eremuetako bat. Pobreziaren eragina %8,2raino handitu da 2020an, eta EAEko pobrezia-maila altuenak Bilborekin partekatu ditu. Errealitate horrek bereziki eragiten die pertsona ahulenei, eta beste adierazle batzuetan islatzen da, hala nola Diru-sarrerak Bermatzeko Errentan (DBE). Ildo horretatik, Debabarrenak DBEak 24,6 puntu ditu 1.000 biztanleko, eta Gipuzkoako 18,2ak (2020, Lanbide).

Beste magnitude-maila batean, hobetu daitekeen eskualde-nortasunaren sentimendua nabari da; izan ere, barne-nukleoen eta kostaldearen artean aniztasun handia dago, ekonomiaren, hirigintzaren eta lurraldearen eraketaren aldetik, eta horrek ez du laguntzen eskualdeko espiritu hori herritarren artean finkatzen.

Pobrezia eta prekariedade errealeko egoeren bilakaera eskualde ehunekotan

Comarcas	Pob.Mantenimiento		Pobreza real		Ausencia de bienestar real	
	2018	2020	2018	2020	2018	2020
Gasteiz	8,2	10,2	6,9	7,7	13,7	12,0
Ayala	4,2	7,4	2,2	5,1	4,5	6,8
M.Derecha	6,0	6,0	3,3	3,6	6,4	5,7
Bilbao	12,6	12,2	10,1	8,2	18,5	13,5
M.Izquierda	10,0	7,7	7,7	4,6	15,2	9,5
Bizkaia-Costa	7,6	3,5	4,6	2,6	10,1	5,1
Duranguesado	6,5	6,2	4,0	5,6	8,0	7,0
Donostialdea	5,7	7,6	5,0	5,2	12,6	9,1
Tolosa-Goierri	4,6	4,6	2,4	4,2	7,9	6,5
Alto Deba	4,0	4,2	3,1	3,5	5,4	7,8
Bajo Deba	9,3	10,3	5,9	8,2	10,3	10,9
Total	8,0	8,0	6,1	5,6	12,5	9,5

1.5 Garapen Jasangarria

Debabarreneko garapen jasangarriaren dimentsioak hainbat kasuistika ditu. Lehenik eta behin, ingurumenaren babesari dagokionez, eremu babestuen hedapena hiru lurralde historikoetako batez bestekoa baino txikiagoa dela ikus daiteke. Aipatu behar da baso-landaketek etorkizunean errentagarritasun txikiagoa izango dutenez, espezie inbaditzaileak sartzeko arrisku handia dagoela eta, beraz, baso autoktonoa landatzeko aukera dagoela.

Bigarren faktoreak biztanleriaren zahartzearekin du zerikusia. Alde batetik, tradizioz egindako jarduerak bertan behera uztea (landa-eremua), eta, bestetik, belaunaldi-erreleburik eza, eskualdearen eten demografikoa areagotu eta haren garapen jasangarria zailtzen duena.

Lurzorua kutsa dezaketen jarduerak edo instalazioak dituzten edo izan dituzten lurzoruen inventarioa

Garapen iraunkorra mugatzen duen beste faktore bat titulartasun publikoko lurzoruen eskasia da, eta horrek lurzoruen kudeaketa egokia maximizatzea eragozten du.

Bestalde, airearen kalitateari dagokionez, urteko egunen %99tik gora egon da airearen kalitate onarekin edo onargarriarekin. Ildo beretik, nabarmentzekoa da uraren kalitatea ona izan dela 2012tik, egun konkretuetan izan ezik. Azken urteetan, 1 eta 2 puntu eman dizkiote Mallabian (2018 eta 2019, hurrenez hurren).

Bestalde, Deba ibaiak, eskualdeko ardatz egituratzaileak eta oso antropizatuta dagoenak, bere saneamendu osoa amaitzeko dauka, berreskuratze-prozesuari jarraituz eta kutsadura maila esanguratsua izanik ere.

Esan beharra dago, halaber, energia-arloari dagokionez, mendekotasun orokorra dagoela eskualdearen kanpoaldearekiko, gutxi gorabehera %1,3 baino ez baita autosufizientzia, eta energia berriztagarrien erabilera urria dela.

3. Joerak eta transformazio-elementuak

Hiri-eraldaketa azkartu egin da inguruko trantsizio handiekin eta pandemiarekin. Jarraian, hiriguneez iraunkortasuna, erresilientzia eta oparotasuna lortzeko aurrera eman beharke pausoak agertzen dira, beren giza kapitala, azpiegitura eta eskalagarritasun-ahalmena baloratuz eta etorkizuneko gizarte berde, digital eta integratzaileantze aurrera eginez.

 <p>Espazio publikoen plangintza ekologikoa</p>	 <p>15 minutuko hiria</p>	 <p>Zerbitzu eta plangintza inklusiboak</p>
<p>Hirien egitura eta funtzioak birplanteatzen ari dira, hiri-bizitza jasangarria lortzeko</p>	<p>Hiriak diseinatzen saiatzea, zerbitzuak oinez edo bizikletaz 15 minutura egon daitezkeen.</p>	<p>Inklusioan oinarritutako soluzioen aplikazio proaktiboak, inor atzean ez uzteko</p>
 <p>Osasun-komunitate adimendunak</p>	 <p>Mugikortasuna: adimenduna, jasangarria eta zerbitzu gisa</p>	 <p>Berrikuntza digitaleko ekosistema</p>
<p>Osasun ekosistemak garatzea (gaixotasunen diagnostikoa eta tratamendua, ongizateari laguntzea esku-hartze goiztiarraren eta prebentzioaren bidez).</p>	<p>Oinez edo bizikletaz ibiltzeko espazioak sartzeko, mugikortasun digital, garbi, adimentsu, autonomo eta intermodalaren eskaintza</p>	<p>Talentua, sormena eta pentsamendu disruptiboa erakartzea. Berrikuntza teknologikoarekin lotutako hazkunde ekonomikoak sustatzea.</p>
 <p>Ekonomia zirkularra eta tokiko ekoizpena</p>	 <p>Parte-hartze masiboa</p>	 <p>Zibersegurtasunaren eta pribatutasunaren kontzientzia</p>
<p>Baliabideen zirkulazio onean eta partekatze, berrerauzteko eta lehengoratzeko printzipioetan oinarritutako eredu zirkularrak hartzea.</p>	<p>Partaidetza masiboa sortzeko eta sustatzeko plataforma teknologikoak, mundu akademikoaren, enpresen, GKEen eta sektore publikoaren arteko lankidetzaren ekosistema.</p>	<p>Zibersegurtasun-estrategia eta politika sendoak akats zibernetikoen, datu-galeraren, finantza-eraginaren edo zerbitzu nabarmen etetearen aurrean.</p>
 <p>Eraikin eta azpiegitura adimendun eta jasangarriak</p>	 <p>IA bidezko hiri-eragiketak</p>	 <p>Zaintza eta polizia prediktiboa IAren bidez</p>
<p>Datuak erabiltzea energiaren kontsumoa eta baliabideen erabilera optimizatzeke eraikinetan eta zerbitzu publikoetan, hondakinak, ura eta energia barne.</p>	<p>Hiriei laguntzea automatizazio, eraginkortasun, arazo konponketa eta zerbitzu hobek ematen, IA eta teknologia erabiliz.</p>	<p>Teknologia erabiliz, segurtasun publikoa bermatzea (esate baterako, bilaketa automatikoa).</p>

Iturria: Urban Future with a Purpose: 12 trends shaping the future of cities by 2030. Deloitte Global, 2021

2. Debabarreneko egoeraren diagnostikoaren berrikustea eta egindako ekarpenak (AMIA)

2.1 Lan-saioak

Indarguneak

- Eskualdeak lurreko konexio onak dituzten hiriburuekiko duen **kokapen estrategikoa**.
- Eskualdeko industria-tradizioa eta **industriako balio-kate osoa**. Industria-jardueraren oinarri sendoa, azpiegiturei, establezimenduei eta enpleguei dagokienez, berrindustrializazio-prozesuaren euskarri dena. Industria-sarearen euskarri diren enpresa osagarrien sare sendoa eta osagarria.
- BPTD (**Basque Precision Technology District**) Estrategia eta Elkartea izatea. Industriaren eremuan aintzatetsitako posizionamendua, diseinuaren, zehaztasunaren eta know how-ren eremuak nabarmenduz.
- Enpresa-garapen berritzaileari laguntzeko agenteen eta baliabideen ekosistema.
- **Erreferentziako teknologia- eta prestakuntza-zentroak** eskualdean kokatzea (Tekniker, Ideko eta Tkgune). Zentro horiek berrikuntza-osagai garrantzitsua dute, eta zeregin garrantzitsua dute talentua sortzeko eta erakartzeko.
- Turismo-sektorearen **indartzea**, eta, horrekin batera, **hainbat baliabide eta produktu turistiko** (gastronomikoa, kulturala, natura, MICE, industrial, kirola, erosketak eta familia).
- **Lurralde orekatua**, biztanleak sexuaren arabera banatuta.
- **Landa- eta nekazaritza-ingurune**ko zerbitzu ekosistemikoak.
- Landa-eremu zabala, baliabide turistiko garrantzitsuak dituena, hala nola **Geoparkea edo Deba ibaiaren estuarioa**.
- **Lanbide Heziketako ikastetxeen sarearen egitura** eta ahalmen handia.
- **Gizarte- eta lan-arloko eragileen ekosistema, eta sareko lanari balioa ematea**.
- **Tokiko kokapena eta nortasuna**, udalerriei ikusgarritasuna ematen dieten aktibo diferentzial gisa ulertuta (adibidez: Eibar hiri armaduna; Elgoibar makina-erremintako hiriburua; Deba eta Mutriku kostaldeko herriak...).
- **Udalerrri txikien arteko lankidetzaren ekimenak** (adibidez, Deba eta Mutriku Estuarioko Plan Berezia).

Ahultasunak

- **Biztanleriaren pixkanakako galera azken hamarkadetan**, bereziki barrualdeko udalerrietan. Zahartze-tasa handia eta jaiotza-tasa txikia duten biztanleria.
- **Orografia konplexua da**, eskualdearen egoera dela eta. Izan ere, eremu menditsua eta irregularra da, eta horrek zaildu egiten du eskualdearen hiri- eta ekonomia-garapena, baita haren arteko lotura ere, eta “minimugak” ere sortzen ditu.
- Hiriguneak, kongestionatuak eta zahartuak, etxebizitza-dentsitate handia eta industria-eraikin ugari dituztenak. **Auzo behartsuenen birgaitze integralerako eta**

hiriguneko irisgarritasuna hobetzeko beharra, batez ere auzoak hiriguneekin lotzeko.

- **Hiriko berdegunerik ez izatea.**
- Hiri-lurzoruan eta industrialdeetan **poluituta egon daitekeen azalera.**
- **Lurzoru industrialik ez izatea erabiltzeko baldintza egokietan** (pabiloiak eta poligono zaharkituak). Hiriguneetan erabiltzen ez diren industria-eraikinak, batez ere Eibarren eta Sorraluzen. Industria-lurzoru gehiago sortzeko zailtasunak.
- **Ekonomian pisua galtzea**, Debarrena industria-eremu traktorea dela kontuan hartuta. Industria-espirituak gizartean duen errotzea galtzea.
- Enpresa-lankidetzeta eta elkarlanean hasitako enpresa-proiektu hasi berriak.
- **Industria-enpresen tamaina txikia**, sektorearen garapen lehiakorretarako zailtasun handiagoak dakartzana, bai eta proiektu eta ekimen berriei ekiteko, digitalizatzeko eta abarretarako muga garrantzitsu bat ere. **Belaunaldi-erlebeua** duten enpresa asko.
- **Garraio/mugikortasun iraunkorreko eta ez-iraunkorreko azpiegiturarik ez izatea** (Donostiako eta Bilboko hiriguneekin alderatuta), hiriguneak landa-ingurunearekin ez lotzea eta intermodalitatea. Horrek ere hiri eta industria ingurunerako sarbide zaila dakar.
- **Gipuzkoan baino langabezia-tasa handiagoa**, genero-aldea handituz doa eta langabezia-tasa handia dago eskualdean, lanbide-kualifikaziorik gabe, eta lan-eskaintzaren eta lan-eskariaren artean aldea dago.
- **Deba ibaia** deskontaminatzeko erritmoa, **amaitu gabeko saneamendua**, uholde-arriskua duten eremuak (ARPSI), herritarren artean ibaiak duen irudi txarra, flora eta fauna inbaditzailea eta ibilguaren antropizazio handia.
- Energia berriztagarriak gutxi ezarri dira eta energia-mendekotasun handia dago, energia sortzeko zentrorik ez dagoelako (autosufizientzia energetiko txikia).
- Eskualdeko errealitatearen eta irudi komunaren pertzepzio falta udalerrietan.
- H aien tamaina eta ahalmena dela eta, udalerrri batzuen jarduera mugatzea eta, neurri batean ekimenak baldintzatuz. Eta **eskualde bereko udalerrien arteko errealitateen kontrastea.**
- **Etorkinen pisu handia** eta zenbait kolektiboren gizarteratzeko eta laneratzeko arazoak (DBEren bigarren belaunaldia)
- Benetako **pobrezia-tasa handia** duen eskualdea.

Aukerak

- **EAEko hiru hiriburuek eragin gurutzatua dute eskualdean**, ondo komunikatuta dago eta hiriburuon inguruan jarrera estrategikoa du (lurralde-orekako politikak garatzea).
- **Eskualdeko berrindustrializazio-prozesua** (Industria Lehiakortasunerako Planean oinarritua) eta eragin handiko inbertsioak eta proiektuak erakartzeko ahalmena.
- Beste **industria-eskualde batzuekin itunak sinatzeko aukera.**
- **Industria-erabilera zaharreko eraikinak izatea**, jarduera berriak hartzeko.

- **Berezko ekintzailtza-estrategia garatzea.** Jarduera berritzaile eta ekintzaile jakin batzuk bultzatzeko aukera (adibidez: akuikultura).
- **Jakintza eta talentua sortzea,** eskualdeko prestakuntza- eta berrikuntza-zentroen potentziala aprobetxatuz.
- **Talentua erakartzeko faktoreak indartzea:** produktu propioa, nortasun propioa eta telelana duten enpresak (adibidez, lana eta familia uztartzeak talentua erakarri eta atxikitze aukerak irekitzen ditu, fisikoki lekualdatu beharrik gabe, aurrez eskatu bezala).
- **Turismoa, oro har, eta, bereziki, natura garatzeko ahalmena,** baliabideak jasangarritasunaren eta kalitatearen ikuspegitik baloratu.
- **Landa-eremua indartzeko aukera,** hainbat jarduera ekonomiko garatzeko.
- **Eskualde izaera indartzeko aukera.**
- Eusko Jaurlaritzak eremu batzuk **Birgaitze Integratuko Eremu gisa onartzea.**
- Eusko Jaurlaritzak **lehentasunezko jarduera-eremu (ZAP²) izendatu** ahal izatea.
- Europako testuingurutik eratorritako finantziario-aukerak (**Next Generation**).
- Espezie inbaditzaileak sartzean **bertako basoa landatzeko aukera** (eukaliptoa).

Mehatxuak

- EAEko hiru hiriburuen **hiri-garapenerako eredu zentripetuak,** hiri-garapenerako estrategietatik urruntzea eragiten dute eskualdean.
- **Industria-sektorearekin lotutako politika publikoak,** hiriburuetara bideratuak.
- Eskualdetik **urrun dauden industria jarduera** ekonomikoa ezagutzeko eta erakartzeko guneak sortzea.
- **“VUCA³” inguruneak,** hegazkortasuna, ziurgabetasuna, konplexutasuna eta anbiguitasuna ezaugarri dituztenak, eta enpresak beren programazio estrategikoak eta jarduera-ohiturak aldatzen dituzten etengabeko aldaketetara egokitu behar dutenak.
- **Enpresa-plangintzaren gabeziak.** Epe ertainean gogoeta egiteko eta enpresa-erronka berriak eta helburu estrategikoak zehazteko beharra.
- **Ekintzailtza sustatzeko zailtasunak,** eskualdean erakargarritasun sozioekonomikorik ez dagoelako. Izaera ekintzailearen gutxitzea, bai enpresa mailan, bai enpresa barruan, bai industrian nahiz landa ingurunean.
- **Covid-19aren krisiak industria-jardueran duen eragina,** eta eskualdeko garapen ekonomikoaren oinarriari eragiten dio zuzenean.
- **Talentua atxikitze eta erakartzeko zailtasunak,** batez ere gazteak, hiri-ingurune ez oso atseginetik eta hiri-birsorkuntzatik eratorriak.

² ZAP gazteleraz: zona de actuación preferente

³ Ingelesetik datorren akronimoa: Volatility (V), Uncertainty (U), Complexity (C) y Ambiguity (A)

- **Deba ibaiko uraren kalitate eskasa**, eskualdearen ardatz egituratzailea baita. Errekuperazio-prozesuan dagoen arren, oraindik ere kutsadura-maila handia du.
- **Ingurumen-jasangarritasuna**: uholde-arriskua, Deba ibaiaren degradazioa, poligonoen saneamendua eta hondakinen kudeaketa.
- **Ingurunekeo trantsizio handien** (energetikoa, jasangarria eta digitala) prozesuaren **azkartzea**, lurralde-lehiakortasuneko faktore gisa.
- **Etxebizitza eskuratzeko zailtasunak**. Alokairuaren prezioaren igoera, etxebizitza huts asko, kolektibo ahulak erakartzeak eragindako gizarte-arazoengatik.
- “Premia ekonomikoarekin” bat ez datozen **prestakuntza-ibilbide luzeak**
- Gaur egungo **banaketa ikastetxe publikoen eta pribatuen** artean. Hezkuntza publikoan “ghettoak” sortzea.
- **Biztanleria zahartzea** eta gero eta behar handiagoak ingurune atseginean eta mendekotasun-egoeran.